

Maatregelenpakket erfgoedlijnen 2017

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,

Gelet op artikel 3 van de Algemene subsidieverordening Zuid-Holland 2013 en artikel 1, sub c, van de Subsidieregeling erfgoedlijnen Zuid-Holland;

Overwegende dat de provincie Zuid-Holland zich conform het Hoofdlijnenakkoord 2015-2019 inzet voor het behoud, het beleefbaar en toegankelijk maken en het benutten van erfgoed zodat dit bijdraagt aan een aantrekkelijke leefomgeving en een aantrekkelijk vestigingsklimaat;

Besluiten:

Vast te stellen het "Maatregelenpakket erfgoedlijnen 2017"

De provincie Zuid-Holland zet zich conform het Hoofdlijnenakkoord 2015-2019 in voor het behoud, het beleefbaar en toegankelijk maken en het benutten van erfgoed, opdat dit bijdraagt aan een aantrekkelijke leefomgeving en een aantrekkelijk vestigingsklimaat.

De provincie richt zich hierbij op zeven erfgoedlijnen in de provincie Zuid-Holland die bestaan uit de volgende objecten en elementen

Atlantikwall

De erfgoedlijn Atlantikwall bestaat uit de samenhangende objecten, zoals bunkers, bunkercomplexen, tankgrachten en zogenaamde zachte resten, die langs de kust zijn gebouwd of benut als onderdeel van de Atlantikwall. Deze Duitse linie diende om de geallieerden buiten Nederland te houden en om degenen die aan de bezetting trachtten te ontsnappen gevangen te zetten. Zwaartepunten in Zuid-Holland zijn onder meer de Festung Hoek van Holland, de verdedigingswerken in/bij Den Haag, Stützpunktgruppe Scheveningen, Katwijk en Noordwijk en enkele verdedigingswerken op de Zuid-Hollandse eilanden. In 2015 is het Oranjehotel toegevoegd aan deze erfgoedlijn. Het Oranjehotel is dat deel van de gevangenis in Scheveningen waar degenen die aan de bezetting trachtten te ontsnappen of zich er tegen verzetten, gevangen zaten.

Goeree-Overflakkee

De erfgoedlijn Goeree Overflakkee wordt bepaald door de elementen die te maken hebben met de rol van het water. Meer specifiek: de elementen die - tegen de achtergrond van het zuidwestelijk zeeleigebied als geheel - representatief zijn voor wat typerend is voor Goeree-Overflakkee. Als basisstructuur geldt de zeekering: het geheel van de huidige zeedijk en de duinen. Daarnaast gaat het dan vooral om: de lijnen van de havenkanalen en van de linedijk in Ooltgensplaat, tracégedeelten van het aan de havens verbonden RTM tramnet, de verdedigingswerken in Ooltgensplaat, elementen van het binnenwaterbeheer zoals uitwateringssluizen, enkele objecten die herinneren aan de tramlijnen en enkele historische elementen die herinneren aan de geschiedenis van de visserij.

Landgoederenzone

De erfgoedlijn Landgoederenzone bestaat uit de buitenplaatsen, landgoederen en kastelen (complexen en elementen of gerelateerde objecten zoals oranjerieën, koetshuizen en portierswoningen). De Landgoederenzone loopt geografisch langs de binnenduinenrand, op de strandwallen tussen Monster tot en met Noordwijkerhout en Hillegom en langs de trekvaarten Vliet en Haarlemmertrekvaart. De buitenplaatsen, landgoederen en kastelen in de Landgoederenzone zijn voorzien van ruimtelijke bescherming, zoals landgoed- of kasteelbiotoop en maken veelal deel uit van een landgoederenzone (zoals opgenomen in de Cultuurhistorische Hoofdstructuur).

Limes

De erfgoedlijn Limes volgt het historische tracé van de Limes, de Oude Rijn en bestaat uit archeologische elementen langs de rivier, daaraan gelegen forten, wachttorens en burgernederzettingen (vici). Daarnaast behoren de Vliet (Fossa Corbulonis/Corbulogracht) en de Civitas Cananefatium: Forum Hadriani te Voorburg tot de erfgoedlijn Limes.

Oude Hollandse Waterlinie (OHW)

De erfgoedlijn Oude Hollandse Waterlinie bestaat uit elementen die het functionele defensiewerk uit de periode 1672 belichten. Het gaat daarbij om de inundatiekammen en inundatiegebieden. Dit zijn de gebieden die om militair tactische redenen onder water konden worden gezet. Het waterpeil werd zo gekozen dat het gebied noch begaanbaar, noch bevaarbaar is. Daarnaast behoren de stedelijke vestingen, de dijken en kades langs de rivieren en rond de te inunderen polders, de inundatiesluizen, forten en schansen tot deze erfgoedlijn. Objecten en gebouwen met een relatie tot de Oude Hollandse Waterlinie in de stad Gouda zijn in 2016 toegevoegd aan deze erfgoedlijn. Het gaat onder andere om singels, het ravelijn (buitenwerk van een vesting) buiten de Tiendewegspoort en twee inundatiesluizen. De stad Gouda had een belangrijke functie als garnizoensstad (opvang van legeronderdelen, inkwartieren van soldaten, opvang van zieken, het openen van inundatiesluizen).

Trekvaarten (Haarlemmer Trekvaart, Vliet, Schie, Maassluizervaart en Vlaardingenvaart)

De erfgoedlijn Trekvaarten bestaat uit de historische transportassen tussen de opkomende Hollandse steden: het water en de oevers langs de trekvaartverbindingen Schie, Vliet, Haarlemmertrekvaart en Delflandse Trekvaarten en de vaarweggebonden monumenten die aan deze trekvaarten liggen.

Waterdriehoek

De erfgoedlijn Waterdriehoek wordt gevormd door Werelderfgoed Kinderdijk, de Biesbosch en de Drechtsteden en vertelt het verhaal van het water, mensen en machines in Zuid-Holland. De Waterdriehoek bestaat uit de volgende elementen: de rivieren Oude Maas, Merwede en Noord en hun oevers en dijken, historische waterstaatsobjecten zoals molens en gemalen, buitendijkse elementen als griendheuvels en griendketen, eendenkooien en watergebonden industriële objecten als scheepswerven.

Proces

Het realiseren van de erfgoedlijnen kan de provincie niet alleen. Daar zijn vele partijen bij betrokken. Iedere erfgoedlijn kent een netwerk van stakeholders; de zogenaamde erfgoedtafel.

De erfgoedtafels formuleren een gezamenlijk streefbeeld en een logisch daaruit voortvloeiende agenda van activiteiten en projecten. Deze erfgoedtafels zijn niet statisch. Gedurende de uitvoering kunnen stakeholders aanhaken.

Partijen kunnen aan de erfgoedtafel een project of activiteit inbrengen. De erfgoedtafel bepaalt of dit project bijdraagt aan het streefbeeld en of het wordt voorgedragen aan de provincie ter financiering. De algemene criteria uit de Beleidsvisie Cultureel Erfgoed 2013-2016, het Uitvoeringsprogramma Erfgoedlijnen 2013-2016 en de afwegingskaders van de erfgoedtafels vormen de kaders hiervoor.

Dit proces levert jaarlijks een lijst met projecten per erfgoedlijn op waarvoor een bijdrage van de provincie noodzakelijk is om het te kunnen realiseren. Deze lijst dient als advies aan de provincie Zuid-Holland en vormt de basis voor het Maatregelenpakket erfgoedlijnen. Jaarlijks stellen Gedeputeerde Staten een nieuw maatregelenpakket vast op advies van de erfgoedtafels.

In het kader van de kwaliteitsslag van de erfgoedlijnen hebben Gedeputeerde Staten de erfgoedtafels gevraagd om de voorgedragen projecten kritisch te beoordelen op hun bijdrage aan het gezamenlijke streefbeeld van de tafel. De erfgoedtafels zijn in 2016 gestart met de aanscherping van hun streefbeeld en de vertaling ervan in een afwegingskader voor de voorgedragen projecten. In de periode 2017-2020 zullen de erfgoedtafels de kwaliteitsslag verder doorvoeren.

Met de Subsidieregeling erfgoedlijnen Zuid-Holland kunnen uitsluitend subsidies worden aangevraagd voor projecten uit het Maatregelenpakket erfgoedlijnen. In onderstaande tabel worden de projecten, partijen, subsidiebedragen en prestaties genoemd waarvoor subsidies kunnen worden aangevraagd in het kader van de Subsidieregeling erfgoedlijnen Zuid-Holland.

Atlantikwall	Subsidieontvanger	Maximale subsidie	Projectnaam	Prestaties
	Stichting Europees Erfgoed Atlantikwall	€ 25.000	Bunkerdag 2017	Organisatie en uitvoering van de Bunkerdag op 10 juni 2017 met <ul style="list-style-type: none"> •Deelname van minimaal 55 bunkerlocaties •Programmering met rondleidingen, theater, re-enactment, verhalen, tentoonstellingen en lezingen (per geopende locatie minimaal 1 programma)

Pelikaanpers	€ 18.500	Educatief Beeldboek Atlantikwall	Ontwikkeling, productie en verspreiding van een educatief beeldboek (leeftijdscategorie 12+) over de Zuid-Hollandse Atlantikwall (oplage van 5.000 exemplaren)
Stichting Militair Erfgoed	€ 16.969	Verstoven verleden	1.Catalogus met beschreven (archeologische) vondsten van de Atlantikwall: •Beschrijving van vondsten (minimaal 40 vondsten) •Vondsten zijn afkomstig van amateurzoekers, archeologen en bunkermusea in Zuid-Holland 2.Reizende pop-up expositie (inclusief kist: minimaal 10 objecten): •In ieder geval te zien tijdens Open Monumentendag, de Dag van de Archeologie en de Bunkerdag •Op minimaal 2 andere dagen beschikbaar voor scholen, bezoekerscentra, musea en bibliotheken •Reserveringssysteem voor de tentoonstelling
Nederlands Militair Kustverdedigings Museum	€ 10.000	Klimaatregeling bunker Bremen	De aanleg van een klimaatbeheersingsinstallatie ten behoeve van de toegankelijkheid van bunker Bremen, die •Waar mogelijk aansluit op de oorspronkelijke infrastructuur •Waar mogelijk en toegestaan gebruik maakt van duurzame technieken als warmtepomp, luchtverwarming of zonne-energie
Erfgoedhuis Zuid-Holland	€ 13.350	Atlantikwall & Publieksbereik	Uitvoering 4 deelprojecten om publieksbereik van de Atlantikwall, met name onder jongeren, te vergroten en het bestaande educatieve materiaal een nieuwe impuls te geven: •Ontwikkeling en gratis verstrekken van een poster/ schoolplaat voor scholen en instellingen langs de Atlantikwall, oplage 500 •Organisatie en uitvoering Junior Bunkerdag op 3 locaties op vrijdag 9 juni 2017 (minimaal 250 deelnemers) •Training over Atlantikwall voor gidsen van Staatsbosheer en andere geïnteresseerden (minimaal 20) •Aanpassen bestaand educatiemateriaal voor dementie patiënten en hun mantelzorgers i.s.m. deskundigen gericht op herinneren tijdens bezoek aan de Atlantikwall
Stichting Biberbunker Oostvoorne	€ 53.240	Fase 2 van vrijmaken Bunkers binnen de Stelling Biberbunker in de duinen van Oostvoorne	Toegankelijk maken van bunker 409 Vermittlungsbunker en bunker 428 Unterkunft binnen de Stelling Biber
Gemeente Hellevoetsluis	€ 35.332	Restauratie FLAK bedding	•Restauratie FLAK bedding; •Toegankelijk maken FLAK bedding in de oostelijke Vesting Hellevoetsluis •Realisatie informatiebord als onderdeel van de rondleidingen van Stichting Verdedigingswerken Hellevoetsluis
Zuid-Hollands Landschap	€ 61.065	Beleef en benut Vinetaduin	Diverse deelprojecten met als doel Vineta tot een voor bezoekers aantrekkelijk gebied te maken én de natuur te beschermen: •Uitvoeren herbestemmingsonderzoek Masterplan Vinetaduin •Realisatie stroomvoorziening en toegankelijkheid Bunker Hamburg •Realisatie toegankelijkheid Vuurleidingspost •Vochtbeheersing Bunker Koln •Opleiden van en materiaal ontwikkelen voor (minimaal 3) gidsen
Stelling 33	€ 41.000	Bunkbed	Haalbaarheidsonderzoek en voorlopig ontwerp voor herbestemming van de kazematten van de Geschutsbatterij in Vinetaduin voor verblijfsrecreatie
Atlantikwall Museum Noordwijk	€ 30.500	(Technische) verbeteringen aan AW locatie Noordwijk	Uitgebreid pakket van technische voorzieningen en klimaatregeling van S414 ten behoeve van (de veiligheid van) bezoekers en de compartimentering (vleermuisreservaat), bestaande uit: •Bescherming vloeren •Loopgraaf realiseren/ behouden bij nooduitgang •Aanbrengen van dubbelglas in de bovenste kijkspleet •Anti corrosiemaatregelen nemen onder/ in het dak

Subsidieontvanger	Maximale subsidie	Projectnaam	Prestaties
Liberty Tour	€ 16.000	Luisterplekken Atlantikwall aansluitend bij Liberation Route	<ul style="list-style-type: none"> •Aanleg van mantelbuizen in het noordelijk deel van het gangenstelsel •Hotspots aanbrengen (t.b.v. veiligheid) in het gehele gangenstelsel •Aanbrengen van een nooduitgang in de zuidelijke gang
Gemeente Goeree-Overflakkee	€ 50.000	Dirksland en haar havenkanaal	<p>Beleefbaar maken van het havenkanaal van Dirksland door 1^e fase gebiedsgerichte kwaliteitsverbetering:</p> <ul style="list-style-type: none"> •Realiseren balustrade afscheiding water en weg •Realiseren ontmoetingsplek •Vertellen verhaal Dirksland en haar kanaal door opgeleide ambassadeurs
Gemeente Goeree-Overflakkee	€ 10.000	Goedereede Havenhoofd en het havenkanaal	<p>Beleefbaar maken van het havenkanaal van Goedereede door 1^e fase gebiedsgerichte kwaliteitsverbetering:</p> <ul style="list-style-type: none"> •Realiseren steigers aan de loswal en bietenkade •Ontwerpen en realiseren meerpalen en visbank •Vertellen verhaal Goedereede en haar kanaal door opgeleide ambassadeurs •Opschonen loswal en bietenkade
Stichting v/h Rotterdamsche Tramweg Maatschappij te Ouddorp	€ 50.000	RTM-fiets- en voetveer Anna Jacoba uit 1932 met vaste ligplaats havenkanaal Middelharnis	<p>Restaureren, herbestemmen en vaarbaar maken van het (laatst overgebleven) RTM-scheepje uit 1932</p>
VVV Goeree-Overflakkee	€ 38.500	Communicatie, marketing en publieksbereik cultureel erfgoed Goeree-Overflakkee	<p>Versterkte inzet en kwaliteitsverbetering publieksbereik door:</p> <ul style="list-style-type: none"> •Realiseren Erfgoedkrant •Realiseren brochure/flyer •Coördinatie communicatie incl. social media (Facebook)/ advertenties •Teksten, foto's, filmpjes van erfgoedobjecten •Educatief beeldverhaal •Markeren erfgoedobjecten met schildje/QR-code
Stichting Goereese Gemeenschap	€ 50.000	Vuurtoren Ouddorp	<p>Opengesteld en expositiegeschikt gemaakte Vuurtoren Ouddorp voor het publiek</p> <ul style="list-style-type: none"> •Bouwtechnische aanpassingen i.v.m. veiligheid en exposities •ICT, communicatie en media
Stichting Tweede Wereldoorlog Goeree-Overflakkee (WO2GO)	€ 51.820	Verdrinkend land Goeree-Overflakkee: educatief, innovatief, inundatie	<ul style="list-style-type: none"> •Educatiepakket 'Plons' voor basisscholen •Inrichten 'Praethus/weeghuus met historisch beeldmateriaal •Beeldmerken over de inundatie in (10) dorpskernen •Fietsroute en app/boekje •Website Verdrinkend land en animaties <p><i>NB Subsidie is niet voor app, boekje en website/-animatie</i></p>
Stichting Museum Ouddorp Raad- en Polderhuis te Ouddorp	€ 12.500	Verlichte erfgoedlijnroute Goeree Overflakkee, 3e fase (eindfase)	<p>Gerealiseerde laatste fase van de erfgoedlijnroute:</p> <ul style="list-style-type: none"> •Verbeelding gebied Romeinse haven, de Schans en Spreeuwenstein d.m.v. een interactief scherm en expositie in het Raad- en Polderhuis in Ouddorp •Informatiezuil bij voormalige Romeinse haven in Ouddorp <p><i>NB Subsidie is niet voor de informatiezuil</i></p>
Streekmuseum Goeree-Overflakkee	€ 32.500	Virtual Reality: Watersnood door de bril van nu	<p>De geschiedenis van de Watersnoodramp 1953 en techniek komen bij elkaar met Virtual Reality:</p> <ul style="list-style-type: none"> •Inrichten van een belevingsruimte waar bezoekers plaatsnemen •Virtual Reality en Augmented Reality film waar de Watersnoodramp kan worden bekeken •Virtual Reality brillen, koptelefoons en pc •Software •Communicatie en pr <p><i>NB Subsidie is niet voor onderdelen 1, 2 en 5.</i></p>
Landgoederenzone			

Subsidieontvanger	Maximale subsidie	Activiteit	Prestaties
Stichting Duivenvoorde	€ 50.000	Herstel wandelverbinding Duivenvoorde-De Horsten (fase 1)	Realisatie wandelverbinding tussen landgoederen Duivenvoorde en De Horsten fase 1: •Haalbaarheidsonderzoek •Ontwerp
Gemeente Wassenaar	€ 2 0.000	Herstel parkaanleg De Paauw (fase 1)	Herstel achterpark De Paauw: •Herstel hoofdbeplantingsstructuur •Renovatie padenstructuur •Opstellen van een visie voor de aankleding van het gehele park
Stichting tot Behoud Historische Buitenplaats Ockenburgh	€ 150.000	Restauratie plafonds en trap Villa Ockenburgh	Restauratie kinderbintenplafonds en de historische trap van Villa Ockenburgh
Gemeente Wassenaar	€ 14 .000	Herstel parkaanleg Backershagen (fase 1)	•Herstel hoofdbeplantingsstructuren •Renovatie padenstructuur
Gemeente Wassenaar	€ 500.000	Restauratie exterieur hoofdhuis De Paauw (fase 1)	Restauratie exterieur hoofdhuis De Paauw (fase 1)
Amvest Woningen-Nova BV	€ 26.300	Herstel Hermitage Beresteyn	•Herstel van De Hermitage (folly) •Plaatsen informatiebord over de buitenplaats en De Hermitage
Stichting Erfgoed Oud-Poelgeest	€ 45.000	Herstel NO parkdeel Oud-Poelgeest	Herstel noordoostelijk parkdeel Oud Poelgeest: •Opstellen herstelplan •Herstel eiland •Uitbaggeren en herstel gracht •Herstel laan- en struikbeplanting
Stichting tot Behoud Historische Buitenplaatsen	€ 254.028	Restauratie oranjerie Berbice	Restauratie van het complex oranjerie/tuinmanswoning
Te Werve Monumenten B.V.	€ 95.000	Restauratie oranjerie Te Werve	Restauratie van de 18e eeuwse oranjerie
Erfgoedhuis Zuid-Holland	€ 25.000	Dag van het Kasteel 2017	•Coördinatie publieksactiviteiten deelnemende landgoederen •Gezamenlijke promotie Dag van het Kasteel 2017 •Minimaal 18 deelnemende landgoederen
Gemeente Wassenaar	€ 10.000	Umfahrungsweg: position paper	Onderzoek naar de historische en actuele kwaliteiten van de Umfahrungsweg en uitgewerkte maatregelen om de Umfahrungsweg weer beleefbaar te maken
Stichting Park Hofrust Initiatief i.o.	€ 75.000	Herstel Park Hofrust (fase 1)	Herstel Park Hofrust, door: •Herstel padenstructuur •Herstel hoofdbeplantingsstructuur •Herstel zichtlijnen
Erfgoedhuis Zuid-Holland	€ 30.375	Branding en marketing Landgoederenzone	Coördinatie en uitwerking gezamenlijke promotie Landgoederenzone coördineren en uitwerken: •Coördinatie tussen stakeholders •Ontwikkeling marketing- en communicatiestrategie •Ontwikkeling van minimaal 1 communicatieproduct •Deelname aan de verhaallijn Castles en Countryhouses van NBTC
Stichting Kastelen Buitenplaatsen Landgoederen	€ 12.500	Landelijk netwerk van gastvrije kastelen, historische buitenplaatsen en landgoederen	•Digitale nieuwsbrief (5 maal per jaar) met aandacht voor activiteiten op de Zuid-Hollandse landgoederen •Organisatie van 2 netwerkbijeenkomsten gericht op het verbinden van de landgoederen in Nederland, waaronder de landgoederen in de Zuid-Hollandse landgoederenzone •Organisatie van 2 studiedagen over actuele onderwerpen die van belang zijn voor de landgoederen in Zuid-Holland •Informatiepunt voor de (Zuid-Hollandse) landgoederen
Stichting Duivenvoorde	€ 20.000	Naar Buiten! Educatie in het groen	Realisatie van 2 (buiten)educatieprogramma's met rondleiding: •Duivenvoorde: educatieprogramma gericht op beleving van de seizoenen en het park: o.a. kasteelspelen, educatieve speurtocht/vossenjacht •Hofwijck: educatieprogramma gericht op beleving van de sterren en de buitenplaats: Christiaans mobiele sterrenhut en speur-/doetocht 'Ontwerp je eigen buitenplaats'
Gemeente Wassenaar	€ 50.000	Koffiehuis als poort tot de landgoederenzone	Herbestemming historische koffiekiosk als startpunt van recreatieve routes in de Landgoederenzone. Werkzaamheden: •Aanbrengen kelder

Limes	Subsidieontvanger	Maximale subsidie	Activiteit	Prestaties
	Nederlandse Limesamenwerking	€ 375.000	Nederlandse Limesamenwerking 2017-2019	<ul style="list-style-type: none"> •Renovatie koffiehuisje •Interne kwaliteitsverbetering (isolatie, balie, inrichting) •Ruimtelijke inpassing (terras, fietsparkeerplaatsen, speelplaats, etc.)
	Archeon	€ 161.500	Romeinse schepen Zwammerdam	<ul style="list-style-type: none"> •Nominatiedossier voor de Romeinse Limes, inclusief managementplan •Nationaal interpretatiekader •Ontwikkelen toeristische kaart •Ontwikkelen LF fietsroute en LAW-wandelpad •Communicatie en netwerkvorming door de Stichting Romeinse Limes Nederland •Verkenning en besluitvorming t.a.v. bezoekerspunten (visitor hubs) voor de Limes •Ontwerp nationale Limes lijnmarkering en realiseren aantal markeringen in Zuid-Holland •Voorafgaand aan elk uitvoeringsjaar wordt een evaluatie met een door de stuurgroep goedgekeurd jaarplan overlegd t.b.v. bijsturing plannen
	Archeon	€ 23.714	Ervaar de Limes: restauratie replica Zwammerdam 6 en regionaal archeologiespel Romeinse Limes	<ul style="list-style-type: none"> •Restauratie van stuurriem •Zwammerdam 2: 25% van totaal restauratie met frame •Zwammerdam 3: restauratie met vitrine •Zwammerdam 4: restauratie mastvoet met frame •Zwammerdam 5: restauratie en aanpassing vitrine •Publieke toegankelijkheid restauratie, tentoonstelling, publieksprogramma, PR en communicatie
	Stichting Romeinse Limes Nederland	€ 25.000	Limes Marketingstrategie	<ul style="list-style-type: none"> •Restauratie fase 2 van replica voor publiek •Offline en online spel over de Limes in samenwerking met lokale ondernemers Groene Hart, met uitwerking voor Archeon, Nigrum Pullum en Fort Wierickerschans.
	Stichting Mooi Matilo	€ 10.000	Limes Zomer 2017	<ul style="list-style-type: none"> •Ontwikkelen marketingstrategie met afspraken toeristische partners •Ontwikkelen marketingproducten
	Stichting Historische Kring Bodegraven	€ 10.000	Romeinse Mozaïeken Bodegraven	<ul style="list-style-type: none"> •Evenementenprogramma elke 2^e zondag van mei t/m september 2017 met Limesactiviteiten door kleine ondernemers langs de Limes
	Erfgoedhuis Zuid-Holland	€ 20.633	Limes Paspoort & Limes in beeld	<ul style="list-style-type: none"> •Plaatsen 3 mozaïeken in de Oud Bodegraafseweg •Ontwikkelen Limeswandeling Bodegraven (via bestaande app)
	Gemeente Alphen aan den Rijn	€ 20.000	Markering van de Limes - pilot regio Alphen	<ul style="list-style-type: none"> •Ontwikkelen en distribueren Limes paspoort •Ontwikkelen beeldbank met hoogwaardig rechtenvrij beeldmateriaal
	Sidestone Press	€ 42.500	Publieksboek over de Brittenburg (Lugdunum)	<ul style="list-style-type: none"> •Plaatsen van 2 Limes markeringen op rotonde bij Archeon en bij Ipse de Bruggen
	AWN	€ 17.650	Duik naar de Brittenburg (Lugdunum)	<ul style="list-style-type: none"> •Ontwikkelen en verspreiden voor een breed publiek toegankelijk overzichtswerk dat alle kennis van de Brittenburg samen met de laatste inzichten bundelt. Hierin worden ook de resultaten van het project van AWN (Duik naar Brittenburg) opgenomen (oplage 2.000 exemplaren)
	The Missing Link	€ 32.750	Duik naar de Brittenburg (Lugdunum)	<ul style="list-style-type: none"> •Geologisch/archeologisch onderwateronderzoek naar de resten van de Brittenburg (zomer 2017) •Duik en metingen door amateur onderwaterarcheologen (najaar 2017) •Drie interactieve lezingen en artikelen
	Ipse de Bruggen	€ 28.650	De beleefbare Limes (Time travel - 3D beleving en boek Limes forten)	<ul style="list-style-type: none"> •Uitbreiding Time Travel 3D apps van de Romeinse forten in Zuid-Holland met augmented reality en interactieve foto-module •Ontwikkelen en verspreiden publieksboek van alle 6 castella langs de Limes in Zuid-Holland (oplage 2.000 exemplaren)
	Ipse de Bruggen	€ 28.650	NIGRVM PVLLVM: programma, professionalisering en promotie Limes	<ul style="list-style-type: none"> •Opzetten interne Limes werkgroep, o.l.v. de beheerder van De Haven •Ontwikkelen Limes publieksprogramma NIGRVM PVLLVM

Oude Hollandse Waterlinie				
Subsidieontvanger	Maximale subsidie	Activiteit		Prestaties
Gemeente Molenwaard	€ 15.000	Ontwikkelprogramma twincities Schoonhoven-Nieuwpoort		<ul style="list-style-type: none"> •Werving en opleiding vrijwilligers tot rondleiders •Promotie NIGRVM PVLLVM i.s.m. stichting Romeinse Limes Nederland
Erfgoedhuis Zuid-Holland	€ 10.683	Waterlinie voor kids deel II 2017-2019		<ul style="list-style-type: none"> •Opstellen ontwikkelprogramma om de samenhang tussen de vestingsteden Schoonhoven en Nieuwpoort gerelateerd aan de Oude Hollandse Waterlinie te versterken (ruimtelijk, cultuurhistorisch en recreatief/ toeristisch) •Opstellen activiteitenplan o.b.v. het ontwikkelprogramma •Uitvoering van minimaal 1 activiteit
Stichting Struinen en Vorsen	€ 24.855	Ontwikkeling van Lange afstand fietsroute Oude Hollandse Waterlinie		<ul style="list-style-type: none"> •Ontwikkelen en uitvoeren van een jaarlijks evenement voor het basisonderwijs in 3 (vesting) steden •Ontwikkelen en verspreiden schoolplaat
Stichting Struinen en Vorsen	€ 17.500	Oude Hollandse Waterlinie in beeld		<ul style="list-style-type: none"> •Ontwikkelen van een lange afstand / themaroute Oude Hollandse Waterlinie van Noord naar Zuid in aansluiting op het recreatieve netwerk (Fietsknooppunten) •Route digitaal en fysiek beschikbaar maken, gekoppeld aan de fietsknooppunten •Aantrekkelijk maken van routes door tien linie-ondernemers en activiteiten te koppelen aan de fietsroute
Gemeente Nieuwkoop	€ 50.000	Zicht op de Oude Hollandse Waterlinie		<ul style="list-style-type: none"> •Ontwikkelen film over de Oude Hollandse Waterlinie aan de hand van een boerengezin dat land moet afstaan voor het gebruik van water (inundatie)
Gemeente Nieuwkoop	€ 50.000	Zicht op de Oude Hollandse Waterlinie		<ul style="list-style-type: none"> •Zichtbaar maken van de Oude Hollandse Waterlinie rond Nieuwkoop en de Meije: •Ontwikkelen van 3 (vaar, fiets, wandel) routes •Plaatsen 2 informatieborden •Aanlegsteiger met 5 route-informatieborden
Stichting Fort Wierickerschans Groep	€ 1.171.771	Restauratie fase 2b Fort Wierickerschans		<ul style="list-style-type: none"> •Restauratie van westelijke poterne •Restauratie zuidelijke poterne •Restauratie linkertussengracht •Restauratie manschapsverblijven •Bestrating voorzijde
Zuid-Hollands Landschap	€ 18.000	Educatieve en recreatieve inrichting boezemmolen no.6 molenerf en mini-boezem		<ul style="list-style-type: none"> •Geschied maken molen voor educatieve en recreatieve doeleinden met als doel informatie te geven over de werking van inundatie in de miniboezem en de Hoogboezem achter Haastrecht. •Ontwerpen en plaatsen informatiepanelen en informatieborden •Vertonen animatie op te plaatsen scherm
Gemeente Gorinchem	€ 20.000	Renovatie Stenen Beer Duivelsgracht		<ul style="list-style-type: none"> •Restauratie Stenen Beer Duivelsgracht naast de Waterpoort in Gorinchem
SLO	€ 28.205	Oude Hollandse Waterlinie Samen-online		<ul style="list-style-type: none"> •Het bundelen, presenteren en vermarkten van de Oude Hollandse Waterlinie gekoppeld aan de landelijke communicatie rond waterlinies en forten met als doel communicatie richting het brede publiek te verbeteren (merk en marketing): •Verhaal van de Oude Hollandse Waterlinie vertalen naar een aantrekkelijk publieksverhaal dat wordt gedeeld door alle partners inclusief beeldmerk •Aansluiting bij de landelijke website www.waterlinies.nl •Trainen van 15 deelnemers zodat zij het verhaal van de Oude Hollandse Waterlinie voor hun locatie eenduidig kunnen uitdragen en activiteiten kunnen uitvoeren •Ontwikkelen folder Oude Hollandse Waterlinie
Stichting Groene Hart	€ 24.000	Bieb onder water		<ul style="list-style-type: none"> •Ontwikkelen van een reizende expositie met als thema Oude Hollandse Waterlinie, bestaande uit: <ul style="list-style-type: none"> •5 a 10 panelen •Educatief materiaal voor verdieping / lesprojecten, geschikt voor laptops/touch tables •Een mobiel beeld (buste/hoofd) dat met moderne techniek tot leven komt en als gids dient voor de expositie

Stichting Groene Hart	€ 15.000	Waterliniejahr 2022	<ul style="list-style-type: none"> •Tien 3d workshops voor kinderen over de Oude Hollandse Waterlinie •Culturele activiteiten in de bibliotheken in de vorm van re-enactment, storytelling
Historisch platform Gouda	€ 21.880	Gouds Linie Licht	<p>Programmering van het waterliniejahr 2022 (350 jaar Oude Hollandse Waterlinie) en activiteiten in de aanloop naar dat jaar:</p> <ul style="list-style-type: none"> •Organisatie waterliniemaand (september) •Organisatie waterlinietocht (voorjaar) •Jaarlijks symposium •Opbouw database Oude Hollandse Waterlinie •Vorbereidingsfase t.b.v. borging erfgoed van de Oude Hollandse Waterlinie door middel van een quickscan die de bouwkundige staat van het erfgoed in kaart brengt •Historisch onderzoek naar de rol van Gouda tijdens het rampjaar en voor de Oude Hollandse Waterlinie als geheel en naar de verschillende elementen/gebouwen/artefacten die daar mee samenhangen •Ontwikkelen verhaallijnen over de Oude Hollandse Waterlinie en de rol van Gouda aan de hand van het historisch onderzoek i.s.m. bewoners, organisaties en ondernemers •Presentatie resultaten via een of meerdere publieksevenementen
Trekvaarten			
Subsidieontvanger	Maximale subsidie	Activiteit	Prestaties
Gemeente Delft	€ 20.000	Aanlichten trekvaarthaven Zuidkolk Delft	Aanlichten van 5 monumentale panden
Gemeente Vlaardingen	€ 57.264	Beleving historie stad-land verbinding rond melk (Vlaardingen)	<ul style="list-style-type: none"> •Hestel/ aanpassen drie aanlegsteigers •Plaatsen 3 informatieborden •Herbestemmen hal Hollandia-gebouw
Gemeente Midden-Delfland	€ 20.800	Fysieke Informatievoorzieningen Delflandse Trekvaarten	<ul style="list-style-type: none"> •Plaatsen 4 informatiezuilen •Verhalen op achterzijden van 10 vaarroutenetwerk borden
Gemeente Hillegom	€ 30.000	Masterplan Visie Haarlemmer Trekvaart	<p>Ontwikkelen masterplan, bestaande uit:</p> <ul style="list-style-type: none"> •In kaart brengen beeldkwaliteit van de Haarlemmer Trekvaart t.b.v ruimtelijk beleid •Plan van aanpak voor meer samenwerking tussen ondernemers t.b.v. arrangementen en activiteiten •Plan voor fysieke verbetering vaarnetwerk
Erfgoedhuis Zuid-Holland	€ 34.500	Intensivering publieksbereik Trekvaarten	<ul style="list-style-type: none"> •Ontwikkelen 4 toeristische films •Opleidingsmodule voor gidsen •Ontwikkelen educatief materiaal •Ontwikkelen cultuurhistorisch informatiepakket voor gebruik aan boord van (rondvaart)schepen (40 stuks)
Gemeente Delft	€ 12.500	Rondvaart rond Delft (Rondje Delft)	<p>Mogelijk maken Rondje Delft door:</p> <ul style="list-style-type: none"> •Verplaatsen en bevestigen 4 woonarken •Aanleg boothelling
Stichting Midden- Delfland is Mensenwerk	€ 18.000	Drie rolpalen en een jaagbrug	<ul style="list-style-type: none"> •Plaatsing van 3 rolpalen •Reconstructie jaagbrug
Stichting Brugwachtershuisjes	€ 26.500	Cultureel programma Trekvaarten & Brugwachtershuisjes	<ul style="list-style-type: none"> •Plaatsen 5 informatie-vensters op burgwachtershuisjes langs de Trekvaarten •Realiseren 1 kunstproject •Uitvoeren 1 publieksevenement
Gemeente Leidschendam-Voorburg	€ 25.000	Aanlegplaats met cultuurhistorische informatiedrager Park Hoekenburg	<ul style="list-style-type: none"> •Realisatie aanlegsteiger met bolders en verlichting •Plaatsen picknickbank •Plaatsen informatiebord
Hermon Erfgoed	€ 119.369	Restauratie Hollandia Vlaardingen	Herstel fundering, dak, metselwerk en wanden
Gemeente Maassluis	€ 200.000	Knooppuntontwikkeling Veerstraat Maassluis	Restauratie 6 deuren Monsterse Sluis, metselwerk en natuursteen
D&S Vastgoed	€ 190.000	Restauratie Korenbeurs Schiedam	Restauratie Korenbeurs Schiedam gericht op natuursteen, houtwerk en glazen overkapping
Waterdriehoek			
Subsidieontvanger	Maximale subsidie	Activiteit	Prestaties
Stichting Leefwerf de Biesbosch	€ 200.000	Leefwerf de Biesbosch	<ul style="list-style-type: none"> •Herbestemming en gereedmaken van publieksfunctie van de Franse Motor •Restauratie industriële relict en de opgang naar de Leefwerf (oude kraanbaan) en herstellen van oude lantarens

Stichting Werelderfgoed Kinderdijk	€ 166.250	Inrichting bezoekerscentrum Contramolens Kinderdijk	<ul style="list-style-type: none"> • Afmeervoorzieningen voor schepen. Palen slaan (steiger maken), zorgen voor veilige en goede opgang naar schepen en voorzieningen tussen schepen • Multifunctionele ruimte in de vorm van een molenschuur • Deze educatieschuur en het molenerf worden zo ingericht dat bezoekers uitleg kunnen krijgen over molentechniek en de contramolens in het bijzonder • Unieke tentoonstelling c.q. museum met eeuwenoude molenmakersgereedschappen
Gemeente Alblasserdam	€ 11.000	Haven-Zuid en de voormalige Sluis Alblasserdam	<ul style="list-style-type: none"> • Kunstwerk waarin de historie van de plek i.r.t. de molens van Kinderdijk en het dorp Alblasserdam tot uitdrukking komt, tevens dienend als oriëntatiepunt voor bezoekers en bewoners • Onderzoek dat richting geeft aan de diverse mogelijkheden van de restauratie van de oostzijde van de voormalige sluis Alblasserdam
Weizigt	€ 17.875	Gezamenlijke Week van Ons Water 2017 Drechtsteden	<p>Week van Ons Water (voorjaar 2017)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Drechtstedelijk programma i.s.m. de partners van de Erfgoedlijn Waterdriehoek. • Gebundeld overzicht van alle activiteiten uit de Drechtsteden, wat zowel hardcopy als online is verspreid door de Drechtsteden
Algemeen Prins Bernhard Cultuur Fonds	€ 100.000	Themafonds Landgoederenzone en Goeree-Overflakkee	<ul style="list-style-type: none"> • Bijdrage themafonds Goeree Overflakkee € 15.000 t.b.v projecten die bijdragen aan het beleefbaar maken van de erfgoedlijn Goeree Overflakkee • Bijdrage themafonds Landgoederenzone € 85.000 t.b.v projecten die bijdragen aan het beleefbaar maken van de erfgoedlijn Landgoederenzone

Den Haag, 25 oktober 2016

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland

Drs. J. Smit, voorzitter

Drs. J.H. de Baas, secretaris